

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
 з курсом мікробіології та вірусології

Силабус навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедри загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки з курсом мікробіології та вірусології. Одеса, вул. Князівська, 1, ауд. 1-6. Приморський бульвар, 13.
Викладач (-и)	Завідувач кафедри, професор: д.мед.н. Микола ГОЛУБЯТНКОВ; Завуч кафедри, доцентка, к.біол.н. Ганна ШЕВЧУК; Професори: д.мед.н. Антоніна САВЧУК, д.мед.н. Олександр ГРУЗЕВСЬКИЙ, д.мед.н. Віктор ГАЙДЕЙ; Доценти: к.мед.н. Тетяна ФЕДОРЕНКО, к.мед.н. Ольга МЕЛЬНИК; Старший викладач Євген ТАРАСОВ; Асистенти: Катерина ГВИЦЕНКО.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Ганна ШЕВЧУК, завуч кафедри – 093-419-96-77; Ольга МЕЛЬНИК, відповідальна за організаційно-виховну роботу кафедри – 096-592-06-21; Тетяна ГАВРУШКО, лаборант кафедри – 068-124-12-60; E-mail: epidbiosafety@onmedu.edu.ua ; Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга, з 9.00 до 13.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 13.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни — об'єднує підходи до використання найкращих клінічних доказів для прийняття медичних рішень з вивченням епідеміології, яка аналізує поширення і детермінанти захворювань у популяціях. Курс підкреслює важливість критичного аналізу наукових досліджень та їхньої якості, а також застосування

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

епідеміологічних методів для оцінки ефективності лікування та профілактики, що допомагає медичним працівникам приймати обґрунтовані рішення у своїй практиці.

Мета дисципліни: формування у здобувачів знань та навичок, необхідних для критичного аналізу наукових доказів у медичній практиці та епідеміологічних дослідженнях.

Завдання дисципліни:

1. Засвоєння теоретичних основ, сучасних принципів, закономірностей і правових засад доказової медицини в контексті збереження та зміцнення здоров'я населення.
2. Засвоєння алгоритмів планування проведення епідеміологічного та скринінгового досліджень.
3. Освоєння проведення статистичного аналізу медичних даних.
4. Опанування вмінням формулювати робочі гіпотези щодо чинників ризику захворюваності на окремих територіях, серед різних груп населення та в колективах щодо конкретних інфекційних захворювань.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- провідні принципи доказової медицини;
- завдання доказової медицини;
- ієрархію доказовості джерел інформації. «Піраміда доказовості»;
- джерела доказової медицини.

Вміти:

- інтерпретувати особливості медичної допомоги населенню заснованої на доказах;
- аналізувати доцільність впровадження різних моделей первинної медичної допомоги на засадах доказової медицини;
- проводити оцінку якості надання медичної допомоги;
- здійснювати розробку управлінських рішень, спрямованих на покращання здоров'я населення та оптимізацію медичної допомоги;
- використовувати навички пошуку достовірної інформації для розробки і впровадження профілактичних заходів, спрямованих на збереження, зміцнення здоров'я та соціального благополуччя населення;
- помічати помилки в написанні результатів дослідження з точки зору доказової медицини;
- критично оцінювати систематичні огляди.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі лекційних та практичних занять, організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; виконання тестових завдань.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Аспекти, засади і принципи доказової медицини.

Тема 2. Критика та підводні камені доказової медицини.

Тема 3. Доказова медицина: помилкові уявлення та роз'яснення, бар'єри та рішення.

Тема 4. Епідеміологія, доказова медицина та громадське здоров'я.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

Тема 5. Обсерваційні дослідження.

Тема 6. Найпоширеніші статистичні показники.

Тема 7. Рандомізовані клінічні дослідження.

Тема 8. Клінічні дослідження неінферентності.

Тема 9. Байєсівський аналіз клінічних досліджень.

Тема 10. Діагностичні тести: оцінка та критичний аналіз.

Тема 11. Дослідження з економіки охорони здоров'я.

Тема 12. Машинне навчання в доказовій медицині.

Тема 13. Етика клінічних досліджень.

Тема 14. Пошук медичної літератури.

Тема 15. Клінічне питання та дизайн дослідження.

Тема 16. GRADE (Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation) – підхід до оцінки якості найкращих наявних доказів та розробки медичних рекомендацій.

Тема 17. Пацієнт-орієнтований та хворобо-орієнтований підходи до оцінювання доказів у медичній літературі.

Тема 18. Формулювання питання.

Тема 19. Принципи пошуку та оцінка упередженості.

Тема 20. Зменшення мета-упередженості (metabias), якісний синтез та інтерпретація результатів.

Тема 21. Планування мета-аналізу та статистичні методи.

Тема 22. Про теорію скринінгу.

Тема 23. Правила клінічного прогнозування: застосування та методологічні стандарти.

Тема 24. Спільне прийняття рішень.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX: станом на 18.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20>
2. Громадське здоров'я: навчальний посібник / [Грузева Т.С., Галієнко Л.І., Гречишкіна Н.В. та ін.]; за заг. ред. Грузевої Т.С. / К.: Книга-плюс, 2021. 296 с.
3. Загальна епідеміологія: навчальний посібник / Н.О. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. 5-е вид., переробл. і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 272 с.
4. Соціально значущі та особливо небезпечні інфекційні хвороби: навч. посіб. / К.В. Юрко, Г.О. Соломенник. К.: ВСВ «Медицина», 2023. 255 с.
5. Спеціальна епідеміологія: навчальний посібник / Н.О. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. 3-є видання. К.: ВСВ «Медицина», 2021. а 336 с.
6. Абул К. Аббас. Основи імунології: функції та розлади імунної системи: 6-е видання / Ендрю Г. Ліхтман, Шив Піллай. – Київ: Медицина, 2020. – 328 с.
7. Tarasov, Y. (2025). Epidemiology (1st ed.). Allied Health Press. ISBN 9781779562517
8. Tarasov, Y. (2025). Biostatistics in Health (1st ed.). Allied Health Press. ISBN 9781779562500
9. Майкл Р Барер. Медична мікробіологія, Посібник з мікробних інфекцій: патогенез, імунітет, лабораторна діагностика та контроль: 19-е видання: у двох томах / Вілл

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

Ірвінг, Ендрю Свонн, Нелюн Перера – Київ: Медицина, 2021, – 434 с.

10. Чернишова Л.І. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчально-методичний посібник / Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. — 3-є видання. – Київ: Медицина, 2022, – 336 с.

11. Чопяк В.В. Клінічна імунологія та алергологія: підручник / А.М. Гаврилюк, С.О. Зубченко та ін. – Київ: Медицина, 2024, – 496 с.

12. Широбоков В.П. Медична мікробіологія, вірусологія та імунологія: 3-тє видання, оновлено та доповнено за ред. – Вінниця: «Нова книга», 2021. – 920 с.

Додаткова:

1. Ebell MH, Siwek J, Weiss BD, Woolf SH, Susman J, Ewigman B, Bowman M. Strength of recommendation taxonomy (SORT): a patient-centered approach to grading evidence in the medical literature. *Am Fam Physician*. 2004 Feb 1;69(3):548-56. PMID: 14971837.

2. Siwek J. Evidence-Based Medicine: Common Misconceptions, Barriers, and Practical Solutions. *Am Fam Physician*. 2018 Sep 15;98(6):343-344. PMID: 30215913.

3. Schumemann, H., Brożek, J., Guyatt, G. and Oxman, A. (2013) (Updated 3/12/2022) GRADE Handbook. Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation, Grade Working Group.

4. Маркович, І. (2024). Інфекційні хвороби, епідемічні ризики, епідеміологічний нагляд в сучасних умовах України. *Інфекційні Хвороби*, (2), 4-12. <https://doi.org/10.11603/1681-2727.2024.2.14608>

5. Громадське здоров'я: підручник для студ. Вищих навч. Закладів / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, Т.С. Грузєва [та ін.]. Вид.3. Вінниця: Нова Книга, 2013. 560 с.

6. Інфекційні хвороби: Підручник / Нікітін Є.В., Андрейчин М.А., Сервецький К.Л., Качор В.О., Головченко А.М., Усиченко Є.М.; За ред.: Є.В. Нікітіна, М.А. Андрейчина. Тернопіль: Укрмедкнига, 2014. 364 с.

7. Kirina, L. (2024). State regulation and control in the field of health protection and sanitary and epidemiological well-being of the urban population. *Juris Europensis Scientia*, (1), 62-67. <https://doi.org/10.32782/chern.v1.2024.12>

8. Каца, М. (2023). Ефективність системи медико-соціального забезпечення населення України під впливом пандемії. *Mechanism of an Economic Regulation*, (4(102)), 5-10. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.102.01>

9. І.М., К., О.Р., І., Першегуба, Я., & N.V., Z. (2022). Strategy for the development of the public health system of Ukraine in line with modern changes in society. *Medicni Perspektivi*, 27(2), 168-174. <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2022.2.260296>

10. Vynograd, N., Шуль, У., & Юрченко, О. (2022). Клініко-епідеміологічні особливості гарячки Західного Нілу в Україні на сучасному етапі. *Інфекційні Хвороби*, (1), 11-17. <https://doi.org/10.11603/1681-2727.2022.1.12824>

11. Шафранський, В. (2022). Оцінка організаторами охорони здоров'я потреби в розвитку системи громадського здоров'я. *Україна Здоров'я Нації*, 1(1), 42-45. <https://doi.org/10.24144/2077-6594.1.1.2022.254635>

12. Podavalenko, A. and Podavalenko, A. (2022). Епідеміологічний нагляд за інфекційними хворобами у сфері громадського здоров'я. *Actual Infectology*, 5(6), 268-270. <https://doi.org/10.22141/2312-413x.5.6.2017.122138>

13. Muliar, H. and Shust, H. (2021). General characteristics of epidemiological surveillance system in ukraine. *Aktual'ni Problemi Pravoznnavstva*, 1(2), 84-90. <https://doi.org/10.35774/app2021.02.084>

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

14. Anekpo, C. (2024). Application of genomic studies in epidemiological surveillance: a mini-overview. *Bio-Research*, 22(1), 2292-2301. <https://doi.org/10.4314/br.v22i1.7>
15. Ikechukwu, E., Ogadinma, I., & Chuemere, A. (2019). epidemiological investigation, monitoring and surveillance; strategies in public health sustenance. *Asian Journal of Advanced Research and Reports*, 1-9. <https://doi.org/10.9734/ajarr/2019/v5i230130>
16. Samerski, S. (2018). Individuals on alert: digital epidemiology and the individualization of surveillance. *Life Sciences Society and Policy*, 14(1). <https://doi.org/10.1186/s40504-018-0076-z>
17. Thompson, P. and Etter, É. (2015). epidemiological surveillance methods for vector-borne diseases. *Revue Scientifique Et Technique De L Oie*, 34(1), 235-247. <https://doi.org/10.20506/rst.34.1.2356>
18. Abbas, A., Litchman, A. H. & Pillai, S. *Basic Immunology* - 6th Edition. (Elsevier Ltd, 2019).

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.moz.gov.ua/> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home - Державний експертний центр МОЗ України
5. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
6. www.cebm.net – Кохрейнівський центр доказової медицини
7. www.cochrane.org – Кохрейнівська бібліотека
8. www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed – Національна медична бібліотека США
9. www.cche.net – Канадський центр доказів в охороні здоров'я
10. www.cdc.gov – Центр контролю та профілактики захворювань
11. www.phc.org.ua – Центр громадського здоров'я МОЗ України
12. <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203> – Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для – всіх»
13. www.bmj.com – Журнал British Medical Journal
14. www.evidence-basedmedicine.com – Журнал Evidence-Based Medicine

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Структура оцінки поточної навчальної діяльності одного практичного заняття
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання. Бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, демонструє гарні навички та вміння при виконанні практичного завдання, правильно оцінює отримані результати. Тестові завдання виконані в повному обсязі.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом. Демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях. Демонструє навички та вміння при виконанні практичного завдання, однак оцінює отримані результати недостатньо повно і точно. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, демонструє недостатні навички та вміння, не може впоратися з практичною роботою і оцінкою отриманих результатів.. Тестування не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного семінарського заняття, самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.